

Strategie předcházení a řešení školní neúspěšnosti

1. Úvodem

Úspěch žáků při vzdělávání je podmíněn mnoha faktory, které se vzájemně prolínají. Předpokladem pro školní úspěšnost je především dostatečné rozvinutí intelektových schopností dítěte. Jejich plné využití však může být z nějakého důvodu zablokováno, ať již jako důsledek dlouhodobého vývoje, nebo důsledek neočekávaných okolností v životě žáka. Oslabený výkon žáka bývá způsoben např. nízkou sebedůvěrou, špatným sebehodnocením, nedostatečnou motivací, negativním postojem ke škole, mimořádnou událostí v rodině, nezdravými sociálně-patologickými vztahy v kolektivu třídy a jinými emočními či zdravotními problémy.

Faktory ovlivňující úspěch či neúspěch žáka:

- a) Osobnost dítěte a jeho intelektové předpoklady, poruchy chování, zdravotní komplikace, snížené nadání pro určitý předmět
- b) Rodinné zázemí a rodinné prostředí – úroveň sociálního zázemí, úplnost rodiny, jazyková bariéra
- c) Vztahy ve škole a mezi vrstevníky – nezdravé sociální vztahy v kolektivu, projevy šikany
- d) Neočekávané životní a společenské situace – subjektivní /události v rodině/, objektivní /pandemie/

Cílem školy je reagovat na změny ve výkonu žáka co nejdříve, pokusit se rozpoznat příčiny selhání, aby mohla přistoupit k nastavení podpůrných opatření, které by napomohly zlepšení stávající situace. Řešení problémových situací se neobejde bez zvýšené spolupráce s rodinou žáka, s dalšími odborníky (např. školské poradenské zařízení apod.).

Škola dlouhodobě usiluje o vytváření takových podmínek ke vzdělávání, které by co nejvíce eliminovaly riziko selhávání žáků. Na škole působí metodik prevence, výchovný poradce, 15 asistentek pedagoga, školní asistentka v rámci projektu OP JAK. Problematika školní neúspěšnosti je dále řešena v činnosti školního poradenského pracoviště /ŠPP/. Ve škole probíhá pedagogická intervence a náprava v rámci SPP.

2. Řešení školní neúspěšnosti

V případě jasných symptomů, kdy žák výrazně zaostává, či nenadále začíná zaostávat, je důležité podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, která by odhalila konkrétní příčiny jeho selhávání ve škole. Diagnostika žakových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb pak škole umožní nastavit vhodná opatření.

Možná opatření jsou poté volena vždy individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáka.

A. Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů, včetně kompenzačních pomůcek na základě doporučení ŠPZ, integrace žáka nebo pomocí IVP.

B. Odchylka v celkové úrovni inteligence: žákovi bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, zažití úspěchu, spolupráce se ŠPZ - integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.

C. Žáci, jejichž neúspěšnost souvisí spíše s mimoosobnostními faktory – kulturně-odlišné prostředí a znevýhodnění vyplývající ze situace rodinného prostředí: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu, práce s klimatem třídy.

D. Žáci s vysokou absencí jsou také často ohroženi školní neúspěšností: je důležité včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a harmonogram dozkoušení.

E. Žáci s odlišným mateřským jazykem, zpravidla v souvislosti s příchodem žáků z Ukrajiny – doporučení absolvování kurzů českého jazyka, doučování, spolupráce s ukrajinskou asistentkou na ZŠ 17. listopadu, podpora v rámci OP JAK. Příčinou špatného prospěchu žáka nesmí být důvodem jazyková bariéra.

3. Postup školy při řešení školní neúspěšnosti

- Případná zjištění konzultuje příslušný vyučující v co nejkratším termínu s třídním učitelem žáka. Ten neprodleně informuje výchovného poradce a následně zákonného zástupce. Žákovi je následně školou poskytnuta podpora 1. stupně. Zpravidla bývá vypracován plán pedagogické podpory.
- Je-li situace vyhodnocena jako závažnější, tj. neúspěch je způsoben více faktory, doporučí třídní učitel (po konzultaci s výchovným poradcem) zákonnému zástupci návštěvu ŠPZ, popř. konzultaci jiného odborníka.
- Kromě okamžitého zjišťování poklesu výkonu žáka, jsou zákonní zástupci pravidelně informováni o (ne)prospěchu v rámci pravidelného čtvrtletního hodnocení.

Žáci, kteří byli hodnoceni jako neprospívající, nebo žáci, u kterých byl shledán výrazný pokles školních výsledků:

- Jsou v co nejkratším termínu iniciovány schůzky. Účastníky jsou třídní učitel, výchovný poradce, učitel/é příslušných předmětů, následně zákonní zástupci, popř. vedení školy či zástupce ŠPZ (dle závažnosti). Schůzka může probíhat i v rámci ŠPP.
- Navrženy budou možnosti a opatření vedoucí k nápravě, zároveň bude navržen termín kontrolní schůzky, na které bude vyhodnocena úspěšnost zvolených postupů.
- Nedojde-li k nápravě stávající situace, je zpravidla doporučeno vyšetření v ŠPZ.

Žáci, u kterých došlo k poklesu výkonu z důvodu dlouhodobé nemoci nebo jiných komplikací:

- Důležité je včas zajistit žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky ve všech předmětech (nabídnout možnost doučování apod.), sestavit plán dostudování učiva a harmonogram dozkoušení, s možností odložení klasifikace.

Poskytování podpůrných opatření (formy a metody práce), vytváření PLPP

Možné formy a metody práce:

- stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním)
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva
- zadání práce pro domácí přípravu
- dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- možnost doučování
- užívání podpůrných aktivit
- oznámení písemné práce dopředu
- stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva
- možnost opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva

4. Schéma postupu školy při prvotních projevech vzdělávacích obtíží žáka

1. Učitel (dále U) upozorní třídního učitele (dále TU) na zhoršující se prospěch žáka v daném předmětu, popř. TU při pravidelné kontrole známek v evidenčním systému Bakaláři zjistí zvyšující se počet špatných známek žáka. Podnět k řešení neprospěchu žáka však může vznést zákonný zástupce žáka (dále ZZ), výchovný poradce či vedení školy na základě objektivně zjištěných skutečností.

2. TU obratem informuje výchovného poradce (dále VP) a iniciuje společnou schůzku i s příslušným U. Pokud se jedná o žáka s potřebou podpůrných opatření (tj. má doporučení z poradny), tým společně vyhodnotí, zda vzniklé problémy nemohou souviset s jeho znevýhodněním, popř. s nedostatečnou podporou žáka ve vztahu k jeho diagnóze.

Z jednání je vyhotoven zápis o dalším plánovaném postupu. Ten zpravidla obsahuje konkrétní kroky k odstranění nedostatků ve vzdělávací oblasti – zpravidla bezplatné doučování zajištěné školou, popř. v odůvodněných případech zprostředkování kontaktu ZZ na externí subjekt zajišťující doučování. Stanoven je termín dalšího setkání ve vztahu k vyhodnocení účinnosti stanoveného postupu. Informován je ZZ, který může být v případě potřeby či zájmu přizván k jednání.

Pokud ZZ neprojevuje zájem situaci řešit (pokud je to nutné) nebo nelze z jakéhokoli důvodu schůzku domluvit, je k řešení situace následně vyzván vedením školy písemně.

3. Ve stanoveném termínu zhodnotí U + TU + VP aktuální stav. Ze společné schůzky je vyhotoven zápis. V případě, že nedošlo ke zlepšení žakova prospěchu, jsou učiněny další nezbytné kroky – např. odeslání žáka k aktuálnímu vyšetření do školského poradenského zařízení. Informován je ZZ.

5. A DESATERO na závěr

1. Přistupujte individuálně, diferencujte výukové metody, ctěte jedinečnost žáka
2. Podporujte slabší
3. Zapojte zákonné zástupce, rodiče
4. Rozvíjejte sociální a emocionální dovednosti
5. Neopomínejte sebemenší projevy šikany
6. Motivujte žáky
7. Monitorujte pokrok
8. Poskytujte žákům specifické adaptační strategie
9. Podporujte účast žáků na mimoškolních aktivitách
10. Profesně se rozvíjejte

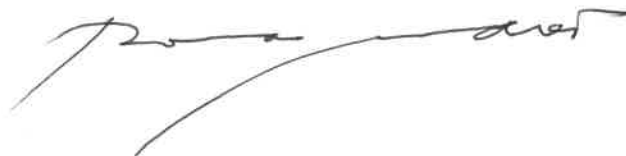
V Jičíně 31. 8. 2022

Mgr. Radmila Smolíková

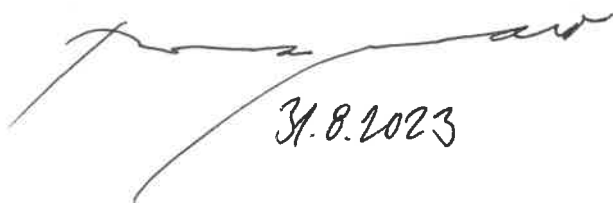
výchovný poradce

Mgr. Roman Mareš

ředitel školy

Pozn.: s úpravami dokument platný i pro školní rok 2023 - 2024

31. 8. 2023